

D'Elx a Clarmont-Ferrand

L'increment de les relacions econòmiques, culturals i polítiques entre els Països Catalans i Occitània és la condició indispensable per relançar la importància d'aquestes regions dins el marc europeu.

Jordi Ventura

Just enllà de les regions de parla catalana, a uns cent quilòmetres de les fronteres de Cervera o el Portús, tenim com a veí un gran país, Occitània —la meitat de l'estat francès—, habitat per uns 10 milions i mig de persones. És d'allí que, durant una desena de segles, anà venint la majoria dels nostres avantpassats, que buscaven a les nostres terres una situació econòmica millor, un marge més ample de llibertat o, senzillament, l'oportunitat d'una vida còmoda que, per un seguit de circumstàncies, ja no trobaven en el lloc de residència ancestral.

És ben cert que, per raons alhora polítiques i econòmiques, ja fa força anys que molts dels nostres també han hagut d'emigrar-hi, de manera permanent o només temporal. Amb unes temporades que, com darrerament, han durat més de trenta anys; però també amb temporades curtíssimes que, com les de la verema, encara han portat fraccions de la nostra gent a guanyar-se un sou addicional que, a l'agricultura de la seva zona, no acabaven d'aconseguir. Això i les condicions desgraciades en què molts dels nostres exiliats polítics hi han hagut de viure —entrebancats per les lleis franceses d'exercir al màxim les seves facultats de treball— han creat també, en la ment dels occitans corrents, una condescendència altiva respecte a la nostra gent.

Desconsideració arrogant que, en el darrer quart de segle aproximadament, s'ha canviat sovint en enveja de pati de veïnat quan la (relativa) fortalesa econòmica

d'alguns conciutadans nostres els ha portat a envair els hotels, les autopistes i els establiments de turisme on, abans, si és que hi érem en absolut, només solia ser en qualitat d'empleats de segona fila. Més d'una vegada s'ha sentit comentar amb desdeny i enveja la «grossa cilindrada» dels automòbils de Barcelona; el fet que l'autopista «llenguadociana» era «la ruta dels barcelonins»; o el desig, clarament expressat, que l'aplicació de l'IVA ens obligaria a «posar aigua al nostre vi».

Sense passar per damunt de la cremadissa sovintejada dels camions que, en exportar taronges o màquines d'escriure, havien d'utilitzar carreteres occitanes, els darrers anys ens han fet de-

L'aeronàutica, branca de la indústria en què excel·leix Occitània.

tectar símptomes d'una barreja de sentiments envers nosaltres, que mereixen ser considerats.

Aquest país que, amb el canvi de conjuntura, pot arribar a ser un soci i complement perfecte de cara als anys, prometedors i arriscats, que ens esperen, ara com ara ens té por. Tenen por —i només s'equivoquen exagerant-ne la dimensió— del confusionisme polític d'alguns grups que voldrien fondre occitans i catalans. Recelen de les conseqüències que pot tenir el Mercat Comú ampliat, que podria convertir Occitània en un mer lloc de passatge de les mercaderies d'Espanya i de Portugal. I temen, sobretot, l'expansió i la influència del capital de Barcelona, de Mallorca o de València, establint-se una mica arreu d'Occitània.

Centre
Carles Salvador

**CURSOS PER
CORRESPONDÈNCIA**

1. Llengua i Literatura:

- Curs d'Iniciació.
- Curs d'Iniciació (per a castellanoparlants).
- Curs Bàsic.
- Curs Progressiu de Llengua.
- Curs de Professorat.

2. País Valencià:

- Geografia i Història del País Valencià.

Matrícula oberta tot l'any, tret del mes d'agost. Per a més informació, adreceu-vos al

Centre Carles Salvador

Moratín, 15, 6a. 46002-València

Per a joves (i adults)
que volen saber...

Edicions **BROMERA**

DISTRIBUEIX:

SENDRA (96) 366 45 85

LA TERRA (965) 12 15 77

Edicions PPCC. (93) 318 87 99

Del colonialisme interior a la cooperació econòmica

I, això no obstant, aflora cada vegada més un desig per una part i l'altra d'intensificar els contactes no únicament culturals, sinó també econòmics. Es diria que, sobretot, econòmics; fins i tot quan només semblen tenir un caire exclusivament amical. Com ara els agermanaments entre llocs de la zona mediterrània, com Montpeller i Barcelona, o també entre poblacions com Elx i Tolosa, que, és clar, ja no és mediterrània sinó que està englobada dins la zona d'influència atlàntica. Les cambres de comerç de València o de Barcelona compleixen la cita anual amb la Fira de Tolosa, i els homes i dones d'uns països i d'uns altres parlen, cada vegada més, d'intercanviar els seus productes i ajuntar els esforços per a la dècada que ve.

Però, amb pors o sense, amb velles incomprendions o no, la gent d'aquesta gran zona econòmica, que representaria una vintena de milions de persones, es troben —com se sol dir— «condemnat a entendre's». I les seves terres, sense excessius problemes, es poden complementar.

Perquè, d'una banda, és cert que Occitània (i, de fet, algunes de les nostres regions) pot caure en tres perills greus: una supeditació desenraonada als sistemes ja predominants al Mercat Comú; un reforçament del paper de lloc de trànsit de les regions gens o poc industrialitzades; un repartiment entre les influències dominants dels pols de París-Lió i Barcelona-Bilbao.

Tot i aquestes dificultats previsibles, queda clar que Occitània —l'anomenin així o amb l'eufemisme de Grand Sud— posseeix uns atots econòmics i humans considerables, uns recursos naturals, des de l'aigua o els minerals fins a una joventut universitària força ben preparada, que podrien intervenir poderosament per a fer possible el seu progrés imparabile. El mercat situat al sud dels Pirineus està preparat per a rebre els productes de les indústries occitanes —creades o per crear— en els rams de la química, l'electrònica, la fusta, els articles de moda, les conserves de carn o de llegums, les màquines d'oficina o l'aeronàutica, branca aquesta última en què estan excel·lents.

Són molts els punts en què hi pot haver col·laboració estreta i mútuament profitosa per a tots. Cooperació que, sembla, podria treure els occitans d'allò que Robert Lafont anomenà (en termes manllevats als economistes ucraïnesos, avui ja despassats) «colonialisme interior» per part de França,

i menar-los a un desenvolupament més ampli de tot el seu potencial.

En el futur immediat, els uns poden ajudar els altres en allò que no han sabut o no han pogut desenvolupar. Així, i per exemple, un bon assessorament a temps dels experts turístics de la Provença marítima (o, si voleu, *Costa d'Azur*) hauria evitat als mallorquins allò que en l'argot economicista anomenen arreu la *balearització*. En l'altre sentit, els amos de la fusta dels boscos de les Landes, que avui s'exporta en brut cap a Espanya i torna després en forma de mobles ja manufacturats, potser haurien pogut ser aconsellats, associant-se o no, pels moblistes del País Valencià i la situació típicament colonial, a la llarga, hauria estat capgirada.

Fins i tot, en el ram financer i bancari (i no només l'expansió o els acords de les nostres caixes per territoris del Grand Sud francès, que tenen altres possibilitats) alguns dels nostres banquers, primerencs quan no ingenus, haurien pogut aprendre dels pocs però encara existents banquers occitans. Ja que, a desgrat d'un centralisme a ultrança, a Occitània encara n'hi ha, i, posem per exemple, les sis grans banques populars de la zona sud-oest, de Bordeus a Albi, del Careí a Nimes i de Foix a Narbona han pres el costum de reunir-se dues vegades a l'any per a confrontar les seves preocupacions i les seves experiències.

A primera vista, i sense excloure ni de bon tros altres possibilitats, podem adonar-nos d'un seguit de realitats en les quals seria viable i profitós un acord general: el tractament en comú de les disponibilitats forestals; el desenrotllament del turisme rural en què, d'altra banda, tant podem aprendre dels nostres veïns occitans; el desenvolupament i l'aplicació dels mètodes de defensa que han disposat, amb èxit, els petits botiguers per a enfrontar-se als hipermercats; unes accions comunes (ja tènuament encetades) pel que respecta als vins, la fruita i els llegums, de cara a la conservació i, sobretot, penetració de mercats nous; la realització d'un pla d'adaptació quant a les reconversions necessàries de determinades activitats agrícoles i agro-pecuàries, dins del marc de les noves perspectives que el pròxim decenni ens pot acabar oferint.

En el ben entès que aquests, i molts altres, projectes viables mai no haurien de comportar actuacions, fetes amb el cor però massa càndides per al món dels negocis. Com allò que els passà als de Punto Blanco, que pensà una idea excel·lent d'establir-se a la capital de

Catalunya-Nord, però topà amb l'esperit dit de classe però en realitat xovinisme tot francès del PCF, que féu tots els possibles, i reeixí, per arruïnar aquell primer i tristament fallit intent d'industrialització d'una terra germana partint de les bases més desenrotllades dels Països Catalans centrals. Diria, més aviat, la manera (el *biaix*, com dirien a Occitània), de, diguem-ne, Triaranjus que es va establir a la zona de Montpeller, menys sospitosa per als ulls ultrasensibles del jacobinisme francès i que, a més, tingué el seny d'acceptar la minsa quota de mercat que li deixaven els grans traficants francesos, a la Vall del Roine i regions circumdants, a les quals, però, s'hi sabé implantar prou sòlidament.

Mitjans i potencials

Més que no pas uns eixos suplementaris, i supèrbiamment centralitzadors, de lligams ruters amb la zona parisenca, Occitània necessita uns vincles de comunicació superiors amb les regions veïnes. Entre d'altres, podríem destacar els següents: el millorament de la connexió ferroviària de Tolosa-Narbona, amb vista a la unió amb l'hipotètic TGV, Mediterrània avall; l'establiment d'una gran xarxa electrònica entre Bordeus, Tolosa, Montpeller, Marsella i Niça, unida a una xarxa que vagi de Barcelona a València, Alacant i Mallorca; els lligams Tolosa-Barcelona-València, per mitjà de la RN 20 i el coll del Pimorens per autopista; els lligams Tolosa-Lleida-València per mitjà de la RN 618, la vall d'Aran i el túnel de Viella; l'organització en comú de missions comercials i industrials a l'estranger, al Japó, Xina, Àfrica i Iberoamèrica, per a posar millor en relleu

les possibilitats i l'oferta d'aquesta macroregió econòmica.

Hi ha tota una rastellera de possibilitats econòmiques de què disposa Occitània, impossibles d'analitzar en l'espai d'un sol article. En el ben entès que, també de casa nostra, hi ha un munt d'avantatges que també interessarien als occitans.

Havent construït la seva estratègia econòmica al voltant d'uns pols ben determinats, i septentrionals, com també al voltant de la línia fronterera amb Alemanya i el Benelux, zones amb gran potencial econòmic, occitanes i catalanes, han estat descartades per excèntriques o només explotades en benefici del nord. Com el ferro del Conflent,

de fàcil explotació a la superfície, abandonat fa prop d'un quart de segle. O l'urani del Llemosí, que, en paraules del científic Jolliot-Curie, ha servit per a enriquir França però no pas la terra llemosina. O el gas de Lacq, que ha estat extret per als usos del nord de l'hexàgon, però ha donat molt poques ocupacions als habitants bearnesos de Lacq-Morenx. O les mines de carbó de Carmaus, abandonades per *llunyanes*. O, sense acabar d'enumerar-los, el que és tal vegada una de les reserves més importants del món en metalls rars, al subsòl d'Echassieras, prop de Montluçon. Ric en liti, tàntal, niobi, beril·li, cesi, gal·li..., d'aplicacions múltiples i estratègics i situats a poca profunditat, l'enorme jaciment és massa ric per al mercat actual francès.

Crec, ben sincerament, que ara com ara no hi ha cap raó per a les pors que, al seu dia, suscitava i fomentava el milionari comunista Jean-Baptiste Doumenc. No penso que, amb una col·laboració estreta amb els seus veïns del sud, els occitans sortissin del foc per anar a les brases. Quedant-se cadascú a casa seva, ¿per què no podríem fer amb Occitània el que ja fem amb la Xina i fa amb nosaltres el Japó? Al capdavall, per damunt dels recursos naturals, el més preuat de tots és l'humà. Però si els joves, per falta d'indústries i d'entrenament posat al dia, han d'emigrar, amb una sagnia decennal de magnituds increïbles, mai no serà possible crear un pòsit de tècnics altament qualificats. L'ésser humà és el tot. I d'homes, com deia l'occitanista tardà Danis Saurat, mai no n'hi ha prou. □

La indústria sabatera d'Eix entra dins de l'eix País Valencià-Catalunya-Occitània.